

John Holt: A tanulás nem a tanítás eredménye

január 27, 2016

A gyerekek nemcsak kiválóak a tanulásban; sokkal jobbak benne, mint mi. Tanárként sok időmbe tellett, mire erre rájöttem. Találékony és leleményes tanár voltam, ügyesen gondoltam ki óravázlatokat, bemutatókat, motiváló eszközöket és mindenféle abrakadabrákat. És csak nagyon lassan és fájdalmasan – higgyék el, valóban fájdalmasan – tanultam meg, hogy amikor elkezdtem kevesebbet tanítani, a gyerekek elkezdtek többet tanulni.

Öt és hét szó közötti terjedelemben össze tudom foglalni, mit tanultam meg végül tanárként. A hétszavas verzió: a tanulás nem nevezhető a tanítás eredményének. Az ötszavas változat: a tanítás nem okoz tanulást. Ahogy már korábban is említettem, a szervezett oktatás arra a feltételezésre épül, hogy a gyerekek csak akkor, csak azt és csak azért tanulnak, mert mi tanítjuk őket. Ez nem igaz. Mindez majdhogynem száz százalékgig hamis.

A tanulók érik el a tanulást. A tanulók hozzák létre a tanulást. Erről azért feledkeztek meg, mert a tanulás tevékenysége termékké vált, amit „oktatás”-nak hívnak. Ugyanúgy, ahogy az egészségről való gondoskodás tevékenysége és tudománya az „orvosi utasítás” termékévé vált, vagy ahogy a világ iránti érdeklődés a „tudomány” terméke lett, ami egy olyan specialitás, amit feltételezhetően csak azok az emberek végeznek, akiknek több milliárd dolláros bonyolult berendezéseik vannak. De az egészség nem termék, és a tudománnyal mindannyian naponta foglalkozunk. Valójában a tudomány szó szinonimája a tanulás szónak.

Mit csinálunk, amikor elérjük, létrehozuk a tanulást? Nos, megfigyelünk, nézünk, hallgatunk. Megérintünk, megkóstolunk, megszagolunk, kezelünk, és néha mérünk és számolunk. És amikor kíváncsiak vagyunk, azt mondjuk: „Miért ilyen?” vagy „Miért

így?” vagy „Ez okozta azt?” vagy „Mi okozta ezt?” vagy „Elő tudjuk idézni, hogy más, vagy jobb legyen?” vagy „El tudjuk tüntetni a mexikói babbogarat a babról?” vagy „Tudunk több gyümölcsöt termesztetni?” vagy „Meg tudjuk javítani a mosógépet?” vagy bármi hasonlót. Aztán kitalálunk elméleteket, amiket a tudósok hipotéziseknek neveznek; ráérzünk dolgokra, és azt mondjuk: „Nos, lehet, hogy ez ezért van.” vagy „Talán ez azért van.” vagy „Lehet, hogy ha ezt teszem, akkor ez fog történni.” Azután teszteljük ezeket az elméleteket vagy ezeket a hipotéziseket.

Tesztelhetjük őket egyszerűen úgy, hogy megkérdezzük olyan embereket, akikről azt gondoljuk, hogy többet tudnak nálunk, vagy tesztelhetjük őket további megfigyeléssel. Azt mondhatjuk: „Nos, én nem igazán tudom, hogy mi ez a dolog, de ha tovább szemlélem, rájövök.” Vagy lehet, hogy valamiféle eltervezett kísérletet hajtunk végre – „Nos, kipróbálok, hogy ha ezt a babra teszem, akkor történik-e valami a babbogarakkal.” Így ezekből, különféle módokon, rájövünk, hogy a megérzésünk nem volt olyan jó, vagy esetleg hogy egészen jó volt, azután folytatjuk, még tovább figyelünk és töprengünk. Még többet kérdezzük, még több elméletet gyártunk és teszteljük őket.

Ez a folyamat hozza létre a tanulást, és mi mindannyian ezt tesszük. Ez nem csak híres műszaki intézetek (Massachusetts Institute of Technology, Rensselaer Polytechnic) polgárainak a tevékenysége. Mi is ezt tesszük. És éppen ezt teszik a gyerekek is. Keményen dolgoznak ezen a folyamaton minden ébren töltött órájukban. Amikor éppen nem esznek vagy alszanak, akkor tudást hoznak létre. Megfigyelnek, gondolkodnak, töprengenek, elméleteket gyártanak, tesztelnek, kísérleteznek – megállás nélkül –, és sokkal jobban csinálják, mint mi. Az az ötlet, már maga az ötlet is, hogy mi meg tudjuk tanítani a kisgyerekeket arra, hogy hogyan kell tanulni, végképp abszurdá vált számomra.

(könyvrészlet: Learning all the time () fordította Makkos

Anikó)

Kapcsolódó oldalak:

- John Holt: Túlélés vagy tanulás? c. könyve kapható a honlapunkon.
- Fóti Péter: "Tanulni nemcsak kényszerből lehet"
- Frank Smith: A tanulás két elmélete